

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/893/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4414200698
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4414200698.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Sone Zmekovej, v právnej veci navrhovateľiek v 1. rade: T. v 2. rade: I., právne zastúpené: JUDr. Richard Schwarz, advokát, AK Bratislava, Dunajská 1 proti odporcovi: M. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., J. J. XXX/XX o vydržanie vlastníckeho práva k pozemku zastaveného stavbou, o odvolaní navrhovateľiek v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 7. júla 2015 č. k. 10C/16/2014-176, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľov v 1. a 2. rade, ktorým sa domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníčkami nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v obci G., katastrálne územie G., vedenej Okresným úradom Nové Zámky, odborom katastrálnym na liste vlastníctva (LV) číslo XXXX ako parcely registra „E“ na mape určeného operátu, parcela číslo 97/2 zastavaná plocha o výmere 139 m² (ďalej aj sporná nehnuteľnosť) a to každá v jednej polovici na základe vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. V návrhu poukázali na skutočnosti, že na spornej nehnuteľnosti, ktorá mala byť pôvodne vedená v pozemnoknižnej vložke č. XXX si v roku 1900 mal postaviť právny predchodca navrhovateľiek rodinný dom na základe súhlasu vtedajšieho vlastníka - právneho predchodcu odporcu a takto ho pokojne a nerušene užíval vyše 100 rokov, čo má preukazovať aj existujúca hranica medzi pozemkami účastníkov, ktorá je tvorená obvodovým múrom tohto rodinného domu. Navrhovateľky v 1. a v 2. rade poukázali na obyčajové právo platné na Slovensku do konca roku 1950, pri ktorej sa mala vyžadovať dobromyseľnosť len pri nastúpení do držby. Vychádzali z toho, že právny predchodca terajšieho vlastníka spornej nehnuteľnosti bol počas celej doby užívania rodinného domu nečinný a nevykonal žiaden úkon, ktorým by spochybnil držbu právneho predchodcu navrhovateľiek a mal sa správať po celý čas tak, že nemal k užívaniu spornej nehnuteľnosti výhrady. Podľa názoru navrhovateľiek otázka uplynutia zákonom určenej vydržacej doby 32 rokov má byť v danom prípade nesporná, pretože rodinný dom na spornej nehnuteľnosti mal byť postavený ešte v roku 1900. O trovách konania súd prvého stupňa nerozhodol s tým, že o nich rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil ust. § 80 písm. c) OSP, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1, § 116 ods. 1, § 145 ods. 1, § 566 ods. 1 OZ ako aj zisteným skutkovým stavom na základe čoho dospel k záveru, že návrh navrhovateľiek nebol podaný dôvodne. Poukázal na to, že v súdnej veci sa jedná o určovací návrh podľa § 80 písmeno c) OSP, čo znamená, že na požadovanom určení musí byť daný naliehavý právny záujem. Konštatoval, že navrhovateľky v 1. a v 2. rade sa domáhajú určenia podielového spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti a to parcely č. 97/2 k.ú. G., ktorá je zapísaná vo výlučnom vlastníctve odporcu titulom dedenia po svojom právnom predchodcovi Z. (I.) J. a ktorá sporná nehnuteľnosť bezpochyby, čo je zrejmé z vyššie citovaného geometrického plánu, je súčasťou

novovytvorených parciel č. 525/1, 525/2 a 525/3, ktoré s výnimkou spornej parcely sú v podielovom spoluvlastníctve navrhovateľiek. Znamená to, že pre prípad úspechu navrhovateľiek v tomto konaní by sa odstránila spornosť ich práva a to definitívnym spôsobom, pretože zastavané plochy aj vrátane spornej parcely by zostali výlučne v podielovom spoluvlastníctve navrhovateľiek, preto navrhovateľky majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Z tohto pohľadu súd prvého stupňa skúmal aj otázku aktívnej a pasívnej legitímácie so záverom, že navrhovateľky sú aktívne legitímované na požadovanom určení, pretože sú bezpochyby spoluvlastníkmi aj rodinného domu spolu s pozemkami, ktoré sú uvedené na LV č. XXXX k.ú. G.. Odporca je pasívne legitímovaný v konaní, pretože je zapísaný ako výlučný vlastník spornej nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXXX k.ú. G.. Za rozhodujúce z hľadiska skutkového považoval tvrdenia navrhovateľiek, že v tom, že nehnuteľnosť dobromyseľne a nerušene užívali ich právny predchodcovia, vrátane ich otca P. J.. Vo vzťahu k § 460 OZ, uviedol, že pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec alebo jej spoluvlastnícky podiel, nemôže sa dedič domáhať ochrany svojho vlastníctva žalobou o určenie vlastníctva, pretože takýto dedič je aktívne legitímovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi. Nie je možné tento postup obchádzať žalobou, ktorou sa právny zástupca poručiteľa priamo domáhal určenia, že je vlastníkom alebo spoluvlastníkom veci patriacej do dedičstva. Poukázal na to, že navrhovateľky v 1. a v 2. rade ani len nespomenuli na základe aké právneho úkonu, či už ústneho alebo písomného ich právny predchodca, t.j. otec P. J., prípadne niektorý z ďalších právnych predchodcov za svojho života previedol na nich vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti. Preto návrh v súdnej veci nemal znieť na určenie vlastníckeho práva v prospech navrhovateľiek v 1. rade a v 2. rade, ale na určenie, že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po niektorom z právnych predchodcov navrhovateľiek u ktorých majú za to, že došlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním podľa právnych predpisov platných v čase vydržania, znamená to do 31.12.1950 podľa občianového práva, od 01.01.1951 do 31.03.1964 podľa Stredného občianskeho zákonníka a v ďalšom období podľa Občianskeho zákonníka č. 40/1994 Zb. v znení neskorších predpisov, predovšetkým v znení od 01.01.1992. Napriek tomuto záveru súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie, výsledkom ktorých je záver, že navrhovateľky v konaní nepreukázali, že by ich právni predchodcovia boli pri užívaní spornej nehnuteľnosti dobromyseľní. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR 3 Cdo 12/2010 zo dňa 30.03.2011, podľa ktorého dlhodobá držba nehnuteľnosti právnymi predchodcami navrhovateľov bez toho, že by bola preukázaná skutočnosť, ktorá mohla v nich vyvolať presvedčenie, že sa stali vlastníkami nehnuteľnosti nepostačuje pre ustálenie splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Za podstatné považoval to, že podľa občianového práva platného na území Slovenska do 31.12.1950 sa vyžadovala dobromyseľnosť pri nastúpení do držby. V tomto smere navrhovateľky, na ktorých je dôkazné bremeno, nepreukázali žiadnym hodnoverným spôsobom uvedenú okolnosť. Mohlo sa tak stať napríklad na základe listiny, ktorá nemusela spĺňať náležitosti platného právneho úkonu, no ktorá by bola spôsobilá vyvolať dobromyseľnosť. Žiaden takýto dôkaz navrhovateľkami vyprodukovaný nebol. Nie je možné zaň považovať ani oznámenie obce G. vydané súpisného čísla k stavbe zo dňa 14.03.2012, v ktorom sa konštatuje, že rodinný dom bol postavený v roku 1900 a stavebníkom bol P. J., ktorý sa ale narodil až 27.04.1925, čo je nelogické. Výpovede svedkov E.. H. M. a O.. M. P. sú v tomto smere nepostačujúce, pretože obsahujú len nepriame informácie ohľadom užívania spornej nehnuteľnosti P. J. (v prípade svedka O.. M. P.) a aj inými právnymi predchodcami navrhovateľiek (v prípade výpovede E.. H. M., ktorého nie je možné považovať za hodnoverného svedka pre blízky príbuzenský vzťah k navrhovateľke v 2. rade.

Proti tomuto rozsudku podali písomne v zákonnej lehote navrhovateľky v 1. a 2. rade, ktoré navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne, aby napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, a to tak, že žalobe navrhovateľiek v 1. a 2. rade vyhovie v celom rozsahu. V dôvodoch svojho odvolania navrhovateľky uviedli, že súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní nesprávne vyhodnotil skutkový stav a nesprávne vec právne posúdil. Podľa ich názoru pre oprávnenosť držby musia byť splnené nasledovné náležitosti: faktické ovládanie veci, vôľa nakladať s vecou ako so svojou, čo znamená správať sa k veci tak, ako by držiteľovi vlastnícky patrila; dobrá viera, že mu vec patrí. V prípade pochybnosti o tom, či ide o držbu oprávnenú sa predpokladá, teda platí vyvrátená domnienka, že držba je oprávnená. Navrhovateľky vo svojom odvolaní poukázali aj na skutočnosť, že počnúc právnym predchodcom navrhovateľiek v 1. a 2. rade - E. G. a jeho manželky D. G. rod. T., ich dcérou U. J. rod. G., jej synom R. J. a následne jeho synom P. J. (otcom navrhovateľiek) užívali predmetnú nehnuteľnosť a parcelu nachádzajúcu sa pod jej časťou č. 97/2 dobromyseľne, oprávnene a nikto toto užívanie vrátane susedov J. nikdy nenamietal. Bránili sa tým, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že bezprostredný právny predchodca, ako aj navrhovateľky v 1. a 2. rade užívali spornú nehnuteľnosť

dobromyseľne s dobrou vierou, že im nehnuteľnosť vlastnícky patrí. Uviedli, že nadobudli spoluvlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti vydržaním ako originálnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva, a to aj s prihliadnutím na oprávnenú držbu ich právnych predchodcov. Užívací stav po celú rozhodnú dobu a tiež dobromyseľnosť vstupu do tejto držby totiž bola podľa názoru navrhovateľiek v 1. a 2. rade v konaní nepochybné preukázaná (zhodné výpovede účastníkov konania, resp. ich písomné vyjadrenia vo veci). Taktiež výpovede svedkov, či už svedka P. alebo svedka M., na jednej strane priamo a na druhej strane nepriamo cez už zomrelé osoby potvrdili stav, ktorý je uvádzaný v žalobe t. j. faktickú existenciu rodinného domu na spornej nehnuteľnosti a dobromyseľné užívanie spornej nehnuteľnosti právnymi predchodcami navrhovateľiek v 1. a 2. rade a taktiež samotných navrhovateľiek, ktoré sa o skutočnosti, že sporná parcela č. 97/2 je vedená vo vlastníctve odporcu sa dozvedeli až po vypracovaní geometrického plánu č. 23/2012 geodeta O.. S. U. zo dňa 7.11.2012.

K odvolaniu navrhovateľiek sa písomne vyjadril odporca, ktorý navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a uložil navrhovateľkám povinnosť nahradiť trovy konania prvostupňového aj odvolacieho konania. Vo svojom vyjadrení odporca uviedol, že nesúhlasí s dôvodmi odvolania, uvádzanými navrhovateľkami v 1. a 2. rade. Odporca poukázal na skutočnosť, že navrhovateľky na základe osvedčenia o dedičstve po nebohom K. J., nadobudli okrem iného aj nehnuteľnosti v kat. úz. G., zapísané Správou katastra Nové Zámky na LV č. XXXX ako parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu parc. č. 96, parc. č. 97/1, parc. č. 98/1, parc. č. 99/1 a parc. č. 100/1. Poukázal na obsah listu, ktorý adresovali odporcovi napísanom a podpísanom dňa 12.02.2013 v Nových Zámkoch. V ňom vyjadrili zámer, že síce nevedeli o tom, že dom majú na cudzom pozemku, ale parcelu zapísanú Správou katastra Nové Zámky na LV č. XXXX, parc. č. 97/2, ktorú užívali dobromyseľne majú záujme odkúpiť. Podľa názoru odporcu z pozemnoknižnej vložky č. XXX vyplýva len to, že na parcele č. 96 je postavený dom so súpisným číslom 48 a dvor intraviláne o výmere 150 štvorcových siah, ktorí kúpili D. E. a manželka S. T.. Dňa 28.9.1902 na základe kúpnej zmluvy tento dom s parcelou č. 96 odkúpili právní predchodcovia navrhovateľiek E. G. v podiele 2/3 a manželka D. G. rod. T. v podiele 1/3. Dňa 8.10.1902 na základe kúpnej zmluvy kúpili aj ďalšie pozemky, čo bolo vedené v pozemnoknižnej vložke č. 779 parc. č. 97/1, parc. č. 98/1, parc. č. 99/1 a parc. č. 100/1. Tieto parcely kúpili E. G. v podiele 2/3 a manželka D. G. rod. T. v podiele 1/3. Keďže odkúpený rodinný dom bol na parcele č. 96 a ostatné parcely boli prázdne, voľakedy po odkúpení museli právní predchodcovia navrhovateľiek v 1. a 2. rade uskutočniť ďalšie stavby, aj na parcele č. 97/2. Uviedol, že keď sa porovná kópia katastrálnej mapy, ktorú vydal dňa 10.03.2014 Okresný úrad Nové Zámky, katastrálny odbor s geometrickým plánom, vypracovaným geodetom, tak značné rozdiely sú aj na prvý pohľad. Jednoznačne sa dá vidieť, že stavieb je viac. Aj s tým je dokázané, že stavby boli postavené po roku 1902. Nie je pravdou, čo navrhovateľky v žalobe tvrdili, že parc. č. 97/2 je zastavaná plocha o výmere. Podľa zamerania a popisu geodeta je pozemok o výmere - 84 m², na ktorom je bytová budova označená súpisným číslom, 30 m² je pozemok na ktorom je dvor, a 25 m² je pozemok, na ktorom je postavená nebytová budova označená súpisným číslom. Tvrdenie, že stavba je jeden celok, podľa názoru odporcu nie je pravdivé.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania navrhovateľiek (§ 212 ods. 1 OSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1 OSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP, s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 156 ods. 3 OSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je v celom rozsahu vecne správny vecne správny a preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto poukazom na ust. § 219 ods. 2 OSP (v znení účinnom od 15. 10. 2008) sa v odôvodnení tohto rozhodnutia obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, bez toho aby odvolací súd tieto dôvody opakoval.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľiek z dvoch dôvodov. Prvým dôvodom pre zamietnutie návrhu bola skutočnosť, že navrhovateľky netvrdili a ani nepreukázali právny titul od ktorého odvodzujú nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Tieto iba tvrdili, že nehnuteľnosť nadobudli vydržaním vlastníckeho práva ich právnymi predchodcami. Akým právnym úkonom mali právní predchodcovia previesť vlastnícke právo na navrhovateľky; už navrhovateľky nekonkretizovali. Tento záver súdu prvého stupňa aj odvolací súd

považoval za správny. Dedičstvo sa podľa právneho poriadku nadobúda smrťou poručiteľa (§ 460 OZ). Ak bolo o dedičskom práve (o tom, kto je poručiteľovým dedičom) právoplatne rozhodnuté v dedičskom konaní je uznesenie súdu záväzné (§ 167 ods.2 , § 159 ods.2 , § 135 ods. 2 veta druhá); súd je preto povinný z toho rozhodnutia vychádzať i pri prejednávaní a rozhodovaní inej veci. Podľa uznesenia o potvrdení dedičstva alebo o vyporiadaní dedičov sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. Dedičstvo sa podľa § 175a a nasl. OSP prejedná v konaní o dedičstve, ktoré je možné začať aj bez návrhu, ako náhle sa súd príslušný k prejednaní dedičstva dozvie, že niekto zomrel alebo bol prehlásený za mŕtveho. Uznesením podľa § 175q OSP sa deklarujú právne vzťahy s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. Z uvedeného vyplýva, že k potvrdeniu nadobudnutia dedičstva, teda potvrdenia nadobudnutia vlastníckeho práva k veciam patriacim do dedičstva po poručiteľovi ku dňu jeho smrti, je oprávnený súd iba v konaní o dedičstve. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné mimo konania o dedičstve deklaratórnym rozhodnutím určiť, že dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva. Nie je totiž možné obchádzať zákonný postup pri prejednaní dedičstva a určovacím výrokom vyhovieť žalobe podľa § 80 písm. c /OSP a určiť, že priamo dedič je vlastníkom veci patriacej do dedičstva, ktorá

v dedičskom konaní dosiaľ nebola prejednaná. Ak by súd takejto žalobe vyhovel legalizoval by nadobudnutie dedičstva bez prejednaná a rozhodnutia príslušného súdu v konaní o dedičstve. Podľa názoru odvolacieho súdu ani jediný dedič sa nemôže s úspechom domáhať žalobou podľa § 80 písm. c/ OSP určenia, že je vlastníkom veci patriacej do dedičstva, pokiaľ táto vec nebola predmetom konania o dedičstve a ohľadne ktorej nebolo dedičovi potvrdené nadobudnutie vlastníctva. Z uvedeného dôvodu pokiaľ navrhovateľky tvrdili, že vlastnícke právo k nehnuteľnosti nadobudli vydržaním ešte ich právni predchodcovia, správne sa mali žalobou domáhať určenia, že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po tom právnom predchodcovi, ktorý splnil zákonné podmienky vydržania vlastníckeho práva. Druhým dôvodom pre zmietnutie návrhu navrhovateľiek bola absencia dobrej viery, ktorú navrhovateľky pri vstupe do držby ich právny predchodcami hodnoverným spôsobom nepreukázali, pretože nevedeli preukázať právny titul, na základe ktorého vstúpili do užívania.

Podľa názoru odvolacieho súdu závery súdu prvého stupňa v tomto smere majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Vo všeobecnosti je treba uviesť, že dobrá viera (ako predpoklad oprávnenej držby) je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec. Iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Okolnosti, ktoré svedčia záveru o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa tiež právneho dôvodu nadobudnutia (titulu) - teda okolnosti svedčiace o poctivosti tohto nadobúdacieho titulu. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí, je nutné posudzovať nielen zo subjektívnych predstáv držiteľa ale i z objektívnych hľadísk viažucich sa k právnemu dôvodu (titulu), z ktorého sa odvodzuje vznik práva. Dobrá viera je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom na všetky okolnosti sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Tento titul nemusí byť vždy daný. Postačí, ak je držiteľom so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere alebo nie, je potrebné vždy ohodnotiť objektívne a nielen zo subjektívneho hľadiska samotného účastníka konania.

Z obsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že navrhovateľky v konaní netvrdili ani nepreukázali na základe akého právneho titulu začali ich právni predchodcovia užívať spornú nehnuteľnosť, preto nie je možné prijať záver, že pri vstupe do užívania boli v dobrej viere. Pretože iba samotná hoci aj dlhoročná držba nehnuteľnosti k vydržaniu nestačí správne súd prvého stupňa konštatoval, že v danej veci neboli splnené zákonné podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva. Na tomto závere nič nezmenia ani výpovede svedkov, na ktoré sa navrhovateľky v dôvodoch odvolania odvolávali.

Vzhľadom k vyššie uvedeným záverom nebolo možné návrhu navrhovateľiek vyhovieť.

Toto rozhodnutie bolo odvolacím senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.